

Araştırma / Research Article

Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumları

The Attitudes of Nurses Working in a University Hospital towards Evidence-Based Nursing

Sevgi Deniz Doğan¹
 Seda Yıkar Karaçay²
 Sevban Arslan³
 Şeyma Yurtseven⁴
 Evşen Nazik²
 Sevilay Erden Yüksekaya³

Özet

Amaç: Bu çalışma, bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yürütülmüştür. **Materyal ve Yöntem:** Araştırmanın örneklemini, Ocak-Mart 2018 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinde çalışan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 222 hemşire oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği (KDHYTÖ) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler için frekans ve yüzdelik hesaplama, normal dağılım gösteren veriler için bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi, normal dağılım göstermeyen verilerde ise Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin, yaş ortalamasının $27,46 \pm 6,83$ olduğu, %81,1'inin kadın olduğu ve %51,8'inin lisans mezunu olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin %78,4'ünün daha önce hiç bilimsel bir dergi okumamış olduğu, %85,6'sının daha önce en az bir kez bilimsel toplantıya katılmış olduğu ve daha önce bilimsel toplantıya katılan hemşirelerin %78,4'ünün dinleyici olarak katıldığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan hemşirelerin KDHYTÖ puan ortalaması $60,68 \pm 8,62$ (25-75) olarak belirlenmiştir. Hemşirelerin mesleğini sevmeye, bildiri ile bilimsel toplantılara katılma, mesleki yayınları takip etme ve araştırma yapma durumları ile kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). **Sonuç:** Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Hemşirelerin bilimsel toplantılara katılmalarının desteklenmesi, mesleki araştırma sonuçlarını takip edebilmeleri ve araştırma yapmaları konusunda teşvik edilmesinin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Ayrıca hemşirelerin kanıta dayalı hemşirelik uygulamaları konusunda farkındalıklarını arttıracak hizmet içi eğitim programlarının planlanması da önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Kanıta Dayalı Hemşirelik, Tutum

Abstract

Objective: This study was carried out as a descriptive study in order to determine the attitudes of nurses working in a university hospital towards evidence-based nursing. **Material and Methods:** The sample of the study consisted of 222 nurses who worked at a university hospital between January and March 2018 and agreed to participate in the study. The data were collected by using the Personal Information Form prepared in accordance with the literature and the Attitude Towards Evidence-Based Nursing Questionnaire. In the evaluation of the data, frequency and percentage calculation for descriptive statistics, t test for independent distribution data and one way variance analysis, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test were used for data not showing normal distribution. **Results:** It was determined that the mean age of the nurses who participated in the study was $27,46 \pm 6,83$, of them 81,1% were female and 51,8% were undergraduate. It was found that of the nurses 78.4% had never read a scientific journal, 85.6% had previously attended the scientific meeting at least once, and 78.4% who attended the scientific meeting previously participated as listeners. The mean for scale score of the nurses was $60,68 \pm 8,62$ (25-75). A significant relationship was found between of nurses loving their profession, attending scientific meetings with presentations, following professional publications, making researches and attitudes towards evidence based nursing ($p < 0,05$). **Conclusions:** It is thought that supporting nurses' participation in scientific meetings, being able to follow the results of professional research and encouraging them to conduct research will be effective in developing positive attitudes towards evidence-based nursing. It may also be suggested to plan in-service training programs that will increase the awareness of nurses about evidence-based nursing practices.

Key words: Nurse, Evidence Based Nursing, Attitude.

Alındığı tarih/Received Date:
09.05.2019

Kabul tarihi/Accepted Date:
10.08.2019

Sorumlu yazar/

Corresponding author:

¹Sevgi Deniz Doğan, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uluborlu Selahattin Karasoy MYO Sağlık Hizmetleri Bölümü, Isparta, Türkiye,
sevgidenizcu@gmail.com

²Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği, Adana, Türkiye

³Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Adana, Türkiye

⁴Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi, Adana, Türkiye

Bu çalışma II. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur (4-5 Mayıs 2018, Adana)

GİRİŞ

Profesyonel bir disiplin olan hemşirelik mesleğinin gelişebilmesi kuşkusuz ki bilimsel bilginin yorumlanarak mesleğe yansıtılması ile mümkündür (Karagözoğlu, 2006). Hemşirelik alanında yapılan bilimsel araştırmaların sayısındaki artış, hemşirelikte kanıta dayalı karar verebilme sürecini başlatmış ve kanıta dayalı hemşireliği (KDH) sağlık bakım sistemi içerisinde sıkça kullanılan bir kavram haline getirmiştir (Ayhan vd., 2015; Kara ve Babadağ, 2003).

KDH özellikle sağlık bakımından beklentilerin arttığı, bakımın pahalı ve karmaşık olduğu günümüzde daha büyük önem kazanmıştır (Partlak-Günüşen ve Üstün, 2016; Gurzick ve Kesten, 2010). KDH'in klinik uygulamada farklılıkları azaltma, hasta bakım kalitesini artırma ve maliyeti azaltma gibi pek çok avantaja sahip olmasına rağmen, halen kliniklerde yeterli düzeyde uygulanamamaktadır (DiCenso et al., 2014; Scott ve McSherry, 2008).

Literatürde hemşirelerin kanıta dayalı uygulamalara yönelik tutumlarının olumlu olmasına rağmen bakımda kanıt kullanma düzeylerinin yetersiz olduğu, KDH hakkındaki inançlarının yüksek, bilgilerinin ise düşük olduğu ortaya konulmuştur (Yılmaz ve Gürler, 2017; Yava vd., 2007). Yılmaz ve Gürler (2017) hemşirelerin hasta bakımında kanıt kullanmaya karşı olumlu tutumları olmasına rağmen araştırma sonuçlarını kullanma oranlarının oldukça düşük olduğunu saptamışlardır (Yılmaz ve Gürler, 2017). Yapılan benzer bir çalışmada ise hemşirelerin klinik karar vermeleri gerektiği bir durum ile karşılaştıklarında kanıta dayalı uygulamalar yerine bireysel deneyimlerini ve meslektaşlarının görüşlerini kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir (Gerrish et al., 2007).

Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelik uygulamalarında mükemmel kanıtların üretilmiş olmasının tek başına bir anlam ifade etmediği, hemşirelerin kanıta dayalı hemşirelik hakkındaki bilgi ve tutumlarının önemli olduğu anlaşılmaktadır (Schaffer et al., 2012; Estabrooks et al., 2007). Bu bağlamda, KDH uygulamalarının kullanımını artırabilmek için atılacak ilk adımın hemşirelerin konu ile ilgili tutumlarının belirlenmesi olmalıdır. Hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını değerlendiren uluslararası düzeyde çalışmaların olmasına rağmen (Stavor et al., 2017; DiCenso et al., 2014; Gurzick ve Kesten, 2010; Scott ve McSherry, 2008), ülkemizde yapılan ulusal araştırma

sayısının çok sınırlı sayıda olduğu görülmüştür (Dikmen vd., 2018; Daştan ve Hintistan, 2018). Bu doğrultuda böyle bir araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırma, bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını belirlemek amacı ile tanımlayıcı olarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini, Ocak-Mart 2018 tarihleri arasında Adana'da bir üniversite hastanesinin yataklı birimlerde çalışan ve hasta bakımından sorumlu olan hemşireler oluşturmuştur. Kullanılan ölçekte yer alan soruların klinik bakıma yönelik olması nedeniyle ise acil servis, ameliyathane ve polikliniklerde çalışan hemşireler örnekleme dahil edilmemiştir (Ayhan vd., 2015). Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evrenin tümüne (415) ulaşmak hedeflenmiş ancak, izin, görevlendirme ve araştırmaya katılmayı kabul etmeme gibi sebeplerle 193 hemşire çalışmaya katılmamış ve çalışma 222 (%53,5) hemşire ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hemşirelere araştırma hakkında bilgi verildikten ve sözlü onam alındıktan sonra Kişisel Bilgi Formu ve Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği (KDHYTÖ) kullanılarak yüz yüze görüşme tekniği ile ortalama 10-15 dakikada toplanmıştır.

Kişisel bilgi formu; Literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanan form hemşirelerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışılan klinik, mesleğini sevme durumu, bilimsel toplantılara katılma durumu, bilimsel toplantılara katılma şekli, mesleki bir dergi okuma durumu ve bilimsel araştırma yapma durumu gibi tanımlayıcı özelliklerini belirten toplam dokuz sorudan oluşmuştur (Yılmaz ve Gürler, 2017; Ayhan vd., 2015).

Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumlar Ölçeği, Ruzafa-Martinez ve arkadaşları tarafından 2011 yılında geliştirilmiş olup 2013 yılında Ayhan tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Toplam 15 maddeden oluşan ölçekte Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler (1, 2, 7, 9, 11, 13, 14. maddeler), Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti (3, 5, 6, 12. maddeler) ve Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular (4, 8, 10, 15. maddeler) olmak üzere üç alt boyut yer almaktadır. Maddelerin sekizi olumlu (1, 2, 5, 7,

9, 11, 13 ve 14. maddeler) yedisi ise olumsuz (3, 4, 6, 8, 10, 12 ve 15. maddeler) ifade içermektedir. Ölçek, beşli likert tipinde olup ölçekten alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan 75'dir. Ölçekten yüksek puan alınması kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumun olumlu olduğunu, düşük puan alınması ise olumsuz olduğunu göstermektedir. Orijinal ölçekte Cronbach's Alfa katsayısını 0,90 olarak saptamış olup bu çalışmada da Cronbach's Alfa katsayısı 0,73 olarak belirlenmiştir (Ayhan vd., 2015).

Çalışmanın yürütülebilmesi için; Çalışmanın yapıldığı Üniversitenin Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik kurulundan etik kurul onayı (Karar no:34 Tarih:07.07.2017) ve araştırmanın yapıldığı hastaneden gerekli kurum izinleri alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan hemşirelere araştırma ile ilgili bilgi verilerek araştırmanın amacı açıklanmış ve araştırmaya katılmayı kabul ettiklerine dair sözel onamları alınmıştır. Çalışma Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yapılmıştır.

İstatistiksel Analiz

Elde edilen verilerin istatistiksel analizinde SPSS 22 (Statistical Package of Social Science) paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirmesinde tanımlayıcı istatistikler için frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır, normal dağılım gösteren veriler için bağımsız gruplarda t testi ve tek yönlü varyans analizi, normal dağılım göstermeyen verilerde ise Mann Whitney U testi

ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Sonuçlar $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları:

Hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının belirlenmesinde ölçek kullanılması objektif veriler elde edilmesini sağlamaktadır. Hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının ölçekte yer alan ifadeler ile sınırlandırılması, elde edilen verilerin sadece çalışmanın yapıldığı hastaneye genellenebilmesi ve kullanılan ölçekte yer alan soruların klinik bakıma yönelik olması nedeni ile acil servis, ameliyathane ve polikliniklerde çalışan hemşirelerin örnekleme dahil edilememesi çalışmanın en önemli sınırlılıklarındandır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan hemşirelerin, yaş ortalamasının $27,46 \pm 6,83$ olduğu, % 81,1'inin kadın olduğu, %51,8'inin lisans mezunu olduğu saptanmıştır. Hemşirelerin %35,6'sının dahili kliniklerde çalıştığı ve % 67,1'inin mesleğini severek yaptığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Hemşirelerin bilimsel etkinlikler ile ilgili özellikleri incelendiğinde; % 85,6'sının daha önce en az bir kez bilimsel bir toplantıya katıldığı ve bu hemşirelerin %78,4'ünün bilimsel toplantılara dinleyici olarak katıldığı saptanmıştır. Hemşirelerin %78,4'ünün bilimsel bir dergi okumadığı ve %54,1'inin bilimsel bir araştırmada daha önce hiç yer almadığı belirlenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Hemşirelerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Sayı	%	Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler	Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti	Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular	KDHYTÖ Toplam puan
Cinsiyet						
Kadın	180	81,1	27,81±4,91	15,55±2,36	9,52±1,92	60,88±8,59
Erkek	42	18,9	28,78±3,94	15,50±2,56	9,51±1,86	59,83±8,83
			t= -1,372 p=0,171	t=0,110 p=0,913	t=0,057 p=0,955	t= -0,706 p=0,481
Eğitim düzeyi						
Lise	91	41,0	27,65±4,32	15,07±2,70	9,63±2,03	58,87±9,20
Ön lisans	8	3,6	29,88±4,19	15,63±3,15	8,75±1,75	63,25±8,90
Lisans	115	51,8	29,17±3,94	15,83±2,26	9,42±1,72	61,86±7,90
Yüksek lisans ve doktora	8	3,6	29,88±3,44	15,88±3,04	10,25±2,18	61,75±9,46
			KW=5,640 p=0,131	KW=5,260 p=0,154	KW=2,025 p=0,567	KW=4,454 p=0,216
Çalışılan Klinikler						
Dahili Klinikler	79	35,6	28,87±4,32	15,62±2,58	9,52±1,89	60,94±8,97
Yoğun Bakımlar	73	32,9	28,63±3,28	15,97±2,22	9,70±1,76	61,36±6,85
Cerrahi Klinikler	70	31,3	28,26±4,75	14,90±2,65	9,30±1,96	59,65±9,83
			f=0,410 p=0,664	f=3,420 p=0,034*	f=0,807 p=0,447	f=0,76 p=0,46
Mesleği Sevme Durumu						
Evet	149	67,1	28,96±4,201	15,72±2,544	9,58±1,91	61,43±8,78
Hayır	17	7,7	26,71±3,442	14,41±1,938	8,71±1,92	57,94±6,35
Kararsızım	56	25,2	28,21±4,080	15,27±2,555	9,55±1,72	59,50±8,61
			KW=6,421 p=0,040*	KW=5,788 p=0,055	KW=1,700 p=0,427	KW=5,80 p=0,049*
Bilimsel Toplantıya Katılma						
Evet	190	85,6	28,76±4,196	15,55±2,548	9,49±1,935	60,90±8,72
Hayır	32	14,4	27,66±3,790	15,25±2,396	9,59±1,500	59,38±8,02
			t= 1,392 p=0,165	t= 0,627 p=0,531	t= -0,276 p=0,783	t=-0,98 p=0,33
Bilimsel Toplantıya Katılma Şekli						
Dinleyici olarak	174	78,4	28,42±4,11	15,40±2,51	9,59±1,96	60,21±8,56
Bildiri ile	18	7,2	31,83±3,55	17,22±2,26	8,56±1,14	67,50±7,05
			MW-U= 840,000 p=0,001*	MW-U=938,000 p=0,005*	MW-U=1010,500 p=0,011*	MW-U=807,000 p=0,001*
Bilimsel Dergi Okuma						
Okuyan	48	21,6	30,44±4,187	15,92±2,865	9,56±2,010	63,21±9,80
Okumayan	174	78,4	28,09±4,005	15,40±2,418	9,49±1,843	59,98±8,16
			t= 3,557 p<0,001*	t= 1,266 p=0,207	t= 0,223 p=0,824	t=2,31 p=0,02*
Bilimsel Araştırma Yapma Durumu						
Yapan	102	45,9	29,66±4,379	15,76±2,758	9,35±1,988	62,40±9,51
Yapmayan	120	54,1	27,70±3,732	15,29±2,295	9,64±1,772	59,22±7,52
			t= 3,595 p<0,001	t= 1,374 p=0,171	t= -1,144 p=0,254	t=2,783 p=0,006*

KDHYTÖ: Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeği, * p<0,05

Araştırmaya katılan hemşirelerin KDHYTÖ puan ortalaması 60,68±8,62 (Min=25, Max=75) olduğu saptanmıştır. Ölçeğin alt gruplarından alınan puan ortalamalarının sırasıyla kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç ve

beklentiler için 28,60±4,15, kanıta dayalı uygulama niyeti için 15,51±2,52 ve kanıta dayalı hemşirelikle ilgili duygular için 9,51±1,87 olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Hemşirelerin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeğinden aldıkları Min-Max puanlar ve puan ortalamalarının dağılımı

	Alınabilecek Min-Max puanlar	Alınan Min-Max puanlar	Ort.±Ss
Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik İnanç ve Beklentiler	7-35	11-35	28,60±4,15
Kanıta Dayalı Uygulama Niyeti	4-20	9-20	15,51±2,52
Kanıta Dayalı Hemşirelikle İlgili Duygular	4-20	5-16	9,51±1,87
Toplam	15-75	25-75	60,68±8,62

Hemşirelerin cinsiyet, eğitim düzeyi ve bilimsel toplantıya katılma durumuna göre KDHYTÖ toplam ve alt boyutlar puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$) (Tablo 1).

Hemşirelerin çalıştığı kliniklere göre kanıta dayalı uygulama niyeti alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu ve yoğun bakımda çalışan hemşirelerin kanıta dayalı uygulama niyeti alt boyut puan ortalamasının dahili ve cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p=0,034$).

Hemşirelerin mesleği sevme durumuna göre KDHYTÖ toplam puan ortalaması ve kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç ve beklentiler alt boyutu puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Mesleğini seven hemşirelerin KDHYTÖ toplam puan ortalamalarının mesleğini sevmeyen ve kararsız olan hemşirelere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Hemşirelerin bilimsel toplantıya katılma şekli ile KDHYTÖ toplam puan ortalaması ve kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç ve beklentiler, kanıta dayalı uygulama niyet, kanıta dayalı hemşirelikle ilgili duygular alt boyut puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bilimsel toplantıya bildiri ile katılan hemşirelerin KDHYTÖ toplam puan ortalamaları, kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç ve beklentiler ile kanıta dayalı uygulama niyeti alt boyut puan ortalamaları dinleyici olarak katılan hemşirelere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Hemşirelerin dergi okuma durumuna göre KDHYTÖ toplam puan ortalaması ve kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç alt boyut puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Bilimsel dergi okuyan hemşirelerin KDHYTÖ puan ortalamaları ve

kanıta dayalı hemşireliğe yönelik inanç alt boyut puan ortalamalarının, bilimsel dergi okumayan hemşirelere göre daha yüksek olduğu görülmüştür

Bilimsel bir araştırma yapan hemşirelerin KDHYTÖ toplam puan ortalamalarının, bilimsel araştırma yapmayan hemşirelere göre daha yüksek olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p=0,006$).

TARTIŞMA

Bu çalışmada hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının belirlenmesinde kullanılan KDHYTÖ'nin bir kesme noktası bulunmamasına rağmen ölçekten alınan toplam puan ortalamasına ($60,68±8,62$) bakıldığında hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Çalışmamız literatür ile paralellik göstermekte olup Stavor ve ark.'nın (2017) Amerika'daki hemşirelerle, Dikmen ve ark.'nın (2018) Türkiye'nin batısındaki hemşirelerle ve Daştan ve Hintistan (2018) Türkiye'nin doğusundaki hemşirelerle yapmış olduğu çalışmaların sonuçlarına bakıldığında da hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu dikkat çekmektedir (Dikmen vd., 2018; Daştan ve Hintistan, 2018; Stavor et al., 2017). Bu sonuçlar hemşirelerin bölgesel olarak kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının farklı olmadığını göstermektedir.

Çalışmamızda hemşirelerin cinsiyetlerinin, eğitim düzeylerinin ve bilimsel toplantıya katılma durumlarının kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını etkilemediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Yoğun bakımda çalışan hemşirelerin ise diğer kliniklerde çalışan hemşirelere göre kanıta dayalı hemşireliği uygulama niyetlerinin daha yüksek olduğu ve aralarında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p=0,034$). Çalışmamıza benzer şekilde Dikmen ve arkadaşlarının (2018) yoğun bakımda çalışan hemşireler ile yapmış olduğu çalışmada da hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliği uygulama

niyetlerinin olumlu olduğu belirlenmiştir (Dikmen vd., 2018). Bu sonuçların yoğun bakım hemşireliğinin çok özel eğitimler ve uygulamalar gerektiren, araştırma sonuçlarından ve rehberlerden yararlanmayı gerekli kılan bir alan olmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Tarhan ve arkadaşları (2016) mesleğini seven hemşirelerin profesyonel tutumlarının daha olumlu yönde olduğunu, Yılmaz ve arkadaşları (2016) ise hemşireliği severek yapmanın iş doyumunu ve memnuniyeti arttırarak motivasyonu olumlu yönde etkilediği ve bunun da meslekte profesyonelliği geliştirdiğini belirtmişlerdir (Tarhan vd., 2016; Yılmaz vd., 2016). Çalışmamızda da literatüre paralel olarak mesleğini seven hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu ve aralarında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Hemşirelik mesleğini severek, isteyerek yapmak ile mesleği icra ederken gösterilen özen ve özveri paralel bir biçimde artmaktadır (Tarhan vd., 2016). Dolayısıyla hemşirelerin işinde gösterdiği profesyonelliği doğrudan etkileyerek kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını olumlu yönde arttıracığı düşünülebilir.

Bilimsel toplantılar, hemşirelerin mesleki gelişiminde etkin rol oynadığı gibi hemşireler arasında bilimsel bilgi paylaşımını arttırmada önemli bir yere sahiptir (Dikmen vd., 2018). Çalışmamızda hemşirelerin yüksek oranda (%85,6) bilimsel toplantıya katıldığını saptamış olsak da bilimsel toplantıya katılan hemşireler ile KDHYTÖ arasında istatistiksel bir ilişki bulunmamıştır. Ancak çalışmamızda bilimsel toplantıya bildiri ile katılan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının dinleyici olarak katılan hemşirelere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu sonuç, bilimsel toplantılara araştırmalar yaparak bildiri ile katılan hemşirelerin, kanıta dayalı hemşireliğe önem vermeleri ve kanıta dayalı hemşireliği klinik uygulamada kullanmalarının olası bir sonuç olarak değerlendirmek mümkündür.

Hemşirelik bakımının kalitesini arttıracak nitelikte olan güncel araştırma sonuçlarının hemşirelere ulaştırılma yollarından biri de bilimsel dergilerdir. Literatürde bilimsel dergi okuyan hemşirelerin araştırma sonuçlarını

daha sık kullandığı ve kanıta dayalı hemşireliğe daha olumlu yaklaştıkları gösterilmektedir (Dikmen vd., 2018; Yılmaz ve Gürler, 2017; Ayhan vd., 2015). Dikmen ve arkadaşlarının (2018) yapmış olduğu çalışmada düzenli olarak dergileri takip eden hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir (Dikmen vd., 2018). Çalışmamız literatür ile paralellik göstermiş olup bilimsel dergi okuyan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının bilimsel dergi okumayan hemşirelere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca çalışmamızda bilimsel bir araştırma yapan hemşirelerin bilimsel araştırma yapmayan hemşirelere göre kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p=0,006$). Bilimsel dergileri takip eden ve bilimsel araştırma yapan hemşirelerin, kanıta dayalı hemşireliği benimseyerek uygulamalarına yansıtılabileceği düşünülürse, kanıta dayalı hemşireliğe ilişkin tutumlarının yüksek olması beklenen bir bulgudur.

SONUÇ

Yapılan bu araştırma sonucunda; bir üniversite hastanesinin çalışan hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Çalışmada hemşirelerin mesleğini sevmeye, bildiri ile bilimsel toplantılara katılma, mesleki yayınları takip etme ve araştırma yapma durumları ile kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0,05$).

Bu sonuçlar doğrultusunda; hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu söylenebilir. Hemşirelerin bilimsel toplantılara katılımlarının desteklenmesi, mesleki araştırma sonuçlarını takip edebilmeleri ve araştırma yapmaları konusunda teşvik edilmesinin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Ayrıca hemşirelerin kanıta dayalı hemşirelik uygulamaları konusunda farkındalıklarını arttıracak hizmet içi eğitim programlarının planlanması ve hemşirelerin kanıta dayalı hemşireliğe yönelik tutumlarını değerlendirebilecek daha geniş örneklemeler ile çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Ayhan, Y., Kocaman, G., & Bektaş M.(2015). Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutum Ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği*, 17(2-3),21-35
- Daştan, B., & Hintistan, S.(2018). Dahiliye Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerin Kanıta Dayalı Hemşireliğe Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi: Kırsal Bölge Örneği. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 1(1),1-9.
- DiCenso, A., Guyyat, G., & Ciliska, D.(2014). Evidence-based nursing: a guide to clinical practice. *Elsevier Health Sciences*, 37(4),29-31.
- Dikmen, Y., Filiz, N.Y., Tanrikulu, F., Yılmaz, D., & Kuzgun, H.(2018). Attitudes of intensive care nurses towards evidence-based nursing. *International Journal of Health Sciences and Research*, 8(1),138-143.
- Estabrooks, C., Midodzi, W.K., Cummings, G.G., & Wallin, L.(2007). Predicting research use in nursing organizations: A multilevel analysis. *Nurs Res*, 56 (4),7–23.
- Gerrish, K., Ashworth, P., Lacey, A., Bailey, J., Cooke, J., Kendall, S., & McNeilly, E.(2007). Factors influencing the development of evidence-based practice: a research tool. *JAN*, 57,328-38.
- Gurzick, M., & Kesten, K.S.(2010). The impact of clinical nurse specialists on clinical pathways in the application of evidence-based practice. *Journal of Professional Nursing*, 26(1),42-48.
- Kara, M., & Babadağ, K.(2003). Kanıta dayalı hemşirelik. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6(3),96-104.
- Karagözoğlu, Ş.(2006). Bilim, Bilimsel Araştırma Süreci ve Hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 13(2),64-71.
- Partlak Günüşen, N., & Üstün, B.(2016). Psikiyatri hemşireliğinde kanıta dayalı uygulamalar. *DEUHFED*, 9(3),112-118
- Schaffer, M.A., Sandau, K.E., & Dierdrick, L.(2012). Evidence-based practice models for organizational change:overview and practical applications. *J Adv Nurs*, 69(5),1197-1209.
- Scott, K., & McSherry, R.(2008). Evidence-based nursing: clarifying the concepts for nurses in practice. *Journal of Clinical Nursing*, 18,1085-1095.
- Stavor, D.C., Zedreck-Gonzalez, J., & Hoffmann, R.L.(2017). Improving the use of evidence-based practice and research utilization through the identification of barriers to implementation in a critical access hospital. *Journal of Nursing Administration*, 47(1),56-61.
- Tarhan, G., Kılıç, D., & Yıldız, E.(2016). Hemşirelerin mesleğe yönelik tutumları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gülhane Tıp Derg*, 58,411-416.
- Yava, A., Tosun, N., Çiçek, H., Yavan, T., Terakye, G., & Hatipoğlu, S.(2007). Hemşirelerin araştırma sonuçlarını kullanımında Engeller Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirliği. *Gülhane Tıp Dergisi*, 49(2),72-80.
- Yılmaz, E., & Vermişli, S.(2016). Yoğun bakım ünitelerinde çalışan hemşirelerde meslekte profesyonelleşmenin iş doyumuna etkisi. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*, 4(1),18-27
- Yılmaz, M., & Gürlü, H.(2017). Hemşirelerin kanıta dayalı uygulamaya ilişkin görüşleri. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 25(1),1-12.